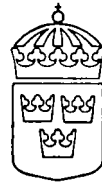

Regeringens proposition

1985/86: 143

om fortsatt valutareglering

Prop.
1985/86: 143

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 13 mars 1986 för den åtgärd och det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt K. Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att valutaregleringen förlängs att gälla ytterligare ett år, dvs. för tiden den 1 juli 1986—den 30 juni 1987. För riksdagens kännedom läggs samtidigt fram förslag till förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid.

1 Förslag till

Lag om tillämpning av valutalagen (1939: 350)

Härigenom föreskrivs att 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen (1939: 350) skall tillämpas under tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987.

2 Förslag till

Förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)

Härigenom föreskrivs att valutaförordningen (1959: 264), som enligt förordning (1986: 320) gäller till utgången av juni 1986, skall fortsätta att gälla till utgången av juni 1987.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Johansson

Proposition om fortsatt valutareglering

Enligt valutalagen (1939:350, ändrad senast 1984:413) gäller i fredstid att fullmäktige i riksbanken skall göra framställning till regeringen om valutareglering, om det prövas nödvändigt för att nå de centrala mål som har fastställts för den ekonomiska politiken. Fullmäktige skall därvid begära att regeringen föreslår riksdagen en lag om tillämpning av valutalagen för högst ett år. Regeringen skall samtidigt som ett sådant lagförslag läggs fram förelägga riksdagen de valutareglерande föreskrifter som regeringen avser att utfärda. Sådana föreskrifter finns i valutaförordningen (1959:264, ändrad senast 1984:500). En redogörelse för innehållet i valutalagen och valutaförordningen finns i prop. 1975:82 (s. 14–21) och prop. 1977/78:169 (s. 6 och 7). I valutakommitténs (1977:03) i november 1985 avgivna slutbetänkande (SOU 1985:52) Översyn av valutaregleringen finns vidare en ingående redogörelse för valutaregleringens principer och den nuvarande tillämpningen av regleringen.

Genom lagen (1985:319) om tillämpning av valutalagen (1939:350) och förordningen (1985:320) om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264) har valutareglering föreskrivits för tiden den 1 juli 1985–den 30 juni 1986 (prop. 1984/85:153, FiU 28, rskr. 302).

I skrivelse den 6 februari 1986 har fullmäktige i riksbanken anfört att anledning alltjämt föreligger att ta i anspråk gällande fullmakter i valutalagen och samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet. Fullmäktige har därför hemställt att regeringen föreslår riksdagen att anta lag om tillämpning av 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen att gälla under tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987 samt att regeringen förordnar om fortsatt giltighet av valutaförordningen. En minoritet i fullmäktige har anfört att förlängningen bör begränsas till att gälla tiden fram till den 31 december 1986. Till protokollet i detta ärendet bör som *bilaga* fogas fullmäktiges skrivelse.

Efter remiss har yttranden avgivits av fullmäktige i riksgäldskontoret, bankspektionen, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges föreningsbankers förbund. Post- och Kreditbanken, PK-banken, har förklarat sig dela av Svenska bankföreningen framförda synpunkter.

Fullmäktige i riksgäldskontoret (majoriteten), bankinspektionen och Svenska sparbanksföreningen har uttalat att de inte har något att erinra mot eller inte motsätter sig att valutaregleringen förlängs. Bankinspektionen framhåller att även om valutakommittén nu har avslutat sitt arbete, framstår det som naturligt att valutaregleringen får gälla tills statsmakterna tagit ställning till utredningens förslag. Sparbanksföreningen anför liknande synpunkter. Sveriges föreningsbankers förbund samt en minoritet i riksgäldsfullmäktige anser, i likhet med minoriteten i riksbanksfullmäktige, att långtgående lättnader i valutaregleringen bör kunna genomföras omedelbart. Förslag bör sedan läggas fram i syfte att kunna nå en avveckling. I avvaktan på detta bör förlängningen av valutaregleringen begränsas till att gälla till den 31 december 1986.

Svenska bankföreningen – som i princip anser att valutaregleringen nu bör upphävas – anför att valutakommitténs slutbetänkande kan antas leda till ett omfattande lagstiftningsarbete och att avsevärd tid kommer att förflyta innan ny lagstiftning kan träda i kraft. Till detta kommer att nya valutaföreskrifter skall beslutas. Enligt bankföreningen bör man inte vänta med liberaliseringsåtgärder ända tills ny lagstiftning kan träda i kraft. Om proposition om förlängning av valutalagens giltighet läggs fram, bör regeringen i samband därmed föreslå att riksbanken snarast undersöker möjligheterna att inom nuvarande valutalagstiftnings ram genomföra liberaliseringar som en anpassning till situationen i övriga nordiska länder.

För egen del vill jag anföra följande.

Valutaregleringen är ett medel i penningpolitiken. Utgångspunkten är därvidlag att man med regleringen som medel kan hindra eller begränsa störande kapitalflöden. Regleringen omfattar huvudsakligen sådana transaktioner som inte har direkt samband med utrikeshandeln. Undantag har nämligen gjorts för löpande betalningar. Regleringen omfattar numera främst rena finansiella placeringar i utlandet.

Inom ramen för valutalagen och valutaförordningen ankommer det på riksbanken att utforma de närmare bestämmelserna rörande kapitaltransaktionerna.

Den svenska ekonomin kännetecknades under en lång period av tilltagande strukturella obalanser. Under senare år har den ekonomiska situationen förbättrats men betydande problem kvarstår alltjämt. Försvaret av växelkursen står i centrum för penningpolitiken och valutaregleringen bedöms alltjämt underlätta denna politik. Det kan dock framhållas att utvecklingen under den senaste tiden medgivit en allt liberalare tillämpning av valutaregleringen. Valutastyrelsen har t. ex. i november 1985 beslutat höja den beloppsgräns vid direkt investering i utlandet från vilken krävs upplåning i utländsk valuta från 1 milj. kr. till 10 milj. kr. Allmänheten behöver fr. o. m. den 1 januari 1986 inte anmäla utbetalning om högst 25 000 kr. till eller från utlandet. Därmed höjdes för olika slag av betalning tidigare gällande beloppsgränser till en och samma nivå. Riksbanksfullmäktige har vidare i februari 1986 förorddat att valutastyrelsen genomför vissa ytterligare lättnader i tillämpningen av valutaregleringen. Lättnaderna avser förtidsinlösen av mindre lån i utländsk valuta, indirekt ägande

vid direkta investeringar i utlandet, lån från svenska banker till utlandet samt handel med utlandet i utländska aktieoptioner.

Frågan, om valutaregleringens roll för utformningen av penning- och valutapolitiken har utretts av valutakommittén (E 1977: 03). Kommitténs slutbetänkande har remitterats till ett stort antal instanser. Remisstiden går ut den 30 april 1986. Några ändringar i nuvarande lagstiftning bör inte göras innan resultatet av en samlad bedömning av valutakommitténs förslag föreligger.

I syfte att förbättra betalningsbalansstatistiken har riksbanken föreslagit riksdagen att i valutaförordningen införs en bestämmelse som ger riksbanken ökade möjligheter att begära in uppgifter om betalningar som verkställs till eller mottas från utlandet. Riksdagen har givit regeringen till känna att föreslagen ändring bör ske (förs. 1985/86: 11, FiU 11, rskr. 109). Jag avser att senare återkomma till regeringen med förslag till den ändring av valutaförordningen som riksdagen tagit del av.

Med hänsyn till vad jag nu har anfört anser jag att valutaregleringen i dess nuvarande utformning – med den ändring som jag nämnt – bör förlängas i avvaktan på att statsmakterna tar ställning till valutakommitténs förslag. Enligt min uppfattning kan en eventuell ny valutalagstiftning träda i kraft tidigast den 1 juli 1987.

Det föreslagna lagförslaget är av så enkel beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen

dels föreslår riksdagen att anta ett inom finansdepartementet upprättat förslag till

1. lag om tillämpning av valutalagen (1939: 350),

dels lämnar riksdagen tillfälle att ta del av ett inom finansdepartementet upprättat förslag till

2. förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264).

Regeringen ansluter sig till föredragandens övervägande och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden anfört för den åtgärd och det ändamål som föredraganden har hemställt om.

Bilaga

Till regeringen
Finansdepartementet

Genom lagen (1985:319) om tillämpning av valutalagen (1939:350) har föreskrivits att 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen (1939:350) skall tillämpas under tiden den 1 juli 1985–den 30 juni 1986. Därjämte har jämlikt förordningen (1985:320) om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264) föreskrivits att valutaförordningen, som enligt förordning (1984:364) gäller till utgången av juni 1985, skall fortsätta att gälla till utgången av juni 1986.

Då anledning alltjämt föreligger att ianspråktaga gällande fullmakter i valutalagen och samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet får fullmäktige i riksbanken hemställa att regeringen måtte

dels föreslå riksdagen antaga lag om tillämpning av 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen att gälla under tiden den 1 juli 1986–den 30 juni 1987;

dels förordna om fortsatt giltighet av valutaförordningen.

Stockholm som ovan

På Fullmäktiges vägnar:

Erik Åsbrink

Hanna Ericson

Reservation: se fullmäktiges protokoll 1986-02-06, § 3

Utdrag ur Fullmäktiges protokoll 1986-02-06

Närvarande: Ordföranden Erik Åsbrink, vice ordföranden Olle Göransson, Bengt Dennis, Staffan Burenstam Linder, Anne Wibble, Karl Boo, Ivar Nordberg.

§ 3. Skrivelse till regeringen om förlängning av valutaregleringen

På hemställan av avdelningsdirektören Robert Sparve beslöt fullmäktige att till regeringen avlåta skrivelse med hemställan om förlängning av valutaregleringen.

Skrivelsens lydelse framgår av registraturet.

Mot skrivelsens lydelse, såvitt avsåg begärd förlängning i ett år, reserverade sig *Staffan Burenstam Linder, Anne Wibble* och *Karl Boo* som anförde följande.

Vi anser att långtgående lättnader i valutaregleringen bör kunna genomföras omedelbart. Förslag bör sedan läggas fram i syfte att kunna nå en avveckling. I avvaktan på detta anser vi att förlängningen av valutaregleringen bör begränsas till att gälla tiden fram till den 31 december 1986.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Ur protokollet:

Ulla Wettermark

